

Les dones ministrables en el proper gabinet de Felipe González

Totes les dones del president

Aquesta setmana quedarà format el govern que ha de portar les regnes de l'estat en la legislatura més difícil per als socialistes. L'augment de dones en el poder ha estat un dels esquers més forts de la campanya electoral. Arriba l'hora de la veritat.

Els dies anteriors a la formació de qualsevol nou govern és un temps molt propici per a les travesses polítiques. I els noms propis són els protagonistes principals en aquest terreny de teòrica —i sana— especulació. Aquesta legislatura que tot just comença tindrà, emperò, unes connotacions que vénen clarament marcades per una campanya electoral en què el candidat guanyador s'hi jugava molt. Felipe González ha promès, reiteradament, el “canvi del canvi”. I haurà de complir. La delicada situació del PSOE no deixa massa marge de maniobra. Ha arribat l'hora en què, ineludiblement, els gestos i les promeses socialistes s'han de demostrar ja des de la graella de sortida. Amb un mal inici, els *boxes* poden esdevenir inútils a mitjà i curt termini. I González ho sap millor que ningú.

“En aquesta campanya —afirma Rosa Cullell, sots-directora general de la Caixa de Pensions—, s'ha elevat el to de color en dos terrenys: el pacte social i l'entrada de dones en el proper govern. Si almenys donessin quatre ministeris a dones i dos d'aquests fossin de pes, Felipe González podria demostrar que està, realment, pel canvi del canvi, perquè té poques coses més per demostrar-ho”. Això vol dir que en aquest *grand prix* les dones no restaran, com és habitual, a la barrera a l'espera del petó final.

“Dirigirem els nostres esforços a incrementar la participació de les dones en la representació política en l'àmbit estatal, autonò-

mic i local, com també en les institucions i en l'administració pública, per aconseguir una participació equitativa de dones i homes en les responsabilitats i en la presa de decisions”. Aquesta frase, extreta del programa electoral del PSOE, és el principi de la voluntat manifesta de Felipe González d'incorporar més dones —tres, quatre o cinc— en el govern. La llista de presumptes candidates no és minsa, però les escollides per Ell, les que seuran a la seva dreta, seran poques. Felipe desitja, a més de dones, el desembarcament d'alguna persona independent. O tot alhora: dona/independent. Una cosa queda clara de

bon principi: dones “guerristes” no n'hi haurà cap. Cap més “Matilde”.

Així, **Matilde Fernández**, ministra d'Afers Socials —el Ministeri del “zero-cinc” del pressupost de l'Estat—, no repetirà en el càrrec. González es desfà d'una persona *non grata* als ulls i al projecte de futur del president. **Victòria Camps**, senadora independent pel PSC, catedràtica d'ètica i vice-rectora de la Universitat Autònoma de Barcelona, parteix com a possible candidata a substituir Fernández. Socialdemòcrata i “satisfeta de formar part de la neteja d'imatge del PSOE”, Camps, que té fama de “mala gestora” en

cercles universitaris, és candidata també a fer tasques d'assessorament des d'una sots-secretaria de Cultura. S'ha de tenir en compte que hi ha quatre ministeris “qüestionats”, a la corda fluixa, dos dels quals afecten la senadora: Portaveu del Govern, Relacions amb les Corts, Cultura —que passaria a formar part d'Educació— i Afers Socials —que passaria, segurament, a Treball, Seguretat i Serveis Socials—.

L'altra dona de la “quota” del 25% que va entrar en la remodelació de govern del 7 de juliol de 1988, **Rosa Conde** —ministra Portaveu del Govern—, té pràcticament assegurada la continuïtat; bé en el mateix lloc o bé en un possible Ministeri de la Presidència que engoliria aquell conjuntament amb el Ministeri de Relacions amb les Corts, el Gabinet de la Presidència

Cristina Alberdi és l'única dona que ha pertangut al Consell General del Poder Judicial, i ara pot anar a parlar al Ministeri de Justícia.

EFE

No fa estrany que una dona mane

Potser fou Margaret Thatcher qui acabà d'imposar l'evidència que les dones podien manar en qualsevol país del món. Hi ha qui digué, fins i tot, "manar com si foren homes". El fet és que avui ningú no s'estranya de rebre presidentes com la d'Irlanda, primeres ministres com les que han tingut o tenen el Pakistan, França o el Canadà, presidentes de Parlament com la italiana. Fins i tot molts països han adequat les normes de protocol a situacions que abans no es donaven.

Recentment dues dones més han accedit a càrrecs importants. Al Canadà la senyora Kim Campbell ha estat nomenada primera ministra i la setmana passada, s'estrenava en la cimera del G-7. La senyora Campbell mogué un cert enrenou fa uns mesos quan ja sonava a candidata i es féu unes fotografies per a una revista, de molta qualitat, amb poca roba. Això no causà cap escàndol ni cap terratrèmol, almenys comparat amb el que ha causat l'arribada al poder a Turquia de la senyora Tansu Ciller. Acostumats als bigotis dels polítics turcs, la senyora Ciller representa un canvi estètic notable, però també un tomb intel·lectual rotund. La senyora Ciller és una dona molt i molt preparada. Altrament no hauria pas arribat al poder en un país tan durament masculista.

V. P.

Mercè Sala té fama de bona gestora i se situa com a candidata òptima a Economia i Hisenda, Obres Públiques o Indústria.

RAFA GIL

i la Secretaria General de la Presidència.

Mercè Sala és potser el cas més paradoxal. La benguanyada fama de bona gestora —com a cap de Transports de Barcelona, SA, i com a presidenta de Renfe— i la inclinació clarament "serrista" la situen com a candidata òptima a Economia i Hisenda, Obres Públiques o Indústria, però també té obstacles visibles: la lluita **Serra-Solchaga** per la cartera d'Economia, el primer, i, com a Portaveu del Grup Parlamentari Socialista, Hisenda, el segon. D'altra banda, és difícil que **Josep Borrell** deixi anar un Ministeri que tan bona fama li ha donat, com és Obres Públiques, per anar a Hisenda, una cartera tan poderosa com desagradada popularment. Quant a In-

dústria, Sala es veu obstaculitzada pel pacte de govern PSOE-PNB: el banc blau seria per l'advocat bilbaí **Mario Fernández**, vice-president del govern basc durant la presidència de Carlos Garaikoetxea.

Paulina Beato, catedràtica de Teoria Econòmica i consellera administrativa de Banesto, podria ser una de les candidates de Solchaga a Hisenda; té bones relacions amb els "guerristes" i amb els renovadors i és una opció independent/socialdemòcrata. Els aires nous que introduiria una dona tan valorada com Beato —Direcció General d'Estudis de l'Institut Nacional d'Indústria (INI) i primera dona presidenta d'una empresa pública, Red Eléctrica de España—, tenen un inconvenient: la feina que realitza al banc de Mario Conde li genera uns ingressos anuals de prop de cent milions de pessetes, una xifra molt per damunt de la que cobraria com a ministra.

L'advocada **Ana Ruiz Tagle** també té alguna possibilitat, derivada en tot cas de la bona amistat —grup sevillà— amb Felipe González, amb qui va compartir sis anys el seu despatx d'advocat laboralista. Però té un clar inconvenient: és casada amb Rafael Escuredo, ex-president de la Junta d'Andalusia, que representa el capital àrab a Andalusia i a Marbella, la qual cosa li ha reportat un ingressos molt importants. I el PSOE, encara que siguin ingressos legals, no es pot permetre ostentacions com la que van protagonitzar Isabel Preysler i Miguel Boyer. Una altra que podria ocupar alguna cartera semblant a Ruiz Tagle és **Carmen Hermosín**, consellera de la Junta d'Andalusia, amiga del president

Victòria Camps parteix com a possible candidata a substituir Matilde Fernández.

D. UMBERT

andalús, Manuel Chaves, i dona del també dirigent andalús Luis Yáñez, que s'ha posat sempre del costat de Felipe quan aquest ha tingut problemes a Andalusia.

Justícia és una d'aquelles carteres de pes que podria anar a mans d'una dona: **Cristina Alberdi**. A l'ex-vocal del Consell General del Poder Judicial, l'única dona que n'ha pertangut, i fundadora del Col·lectiu Jurídic Feminista de Madrid, ja se li va proposar, abans dels canvis de govern que tingueren lloc l'octubre de 1990, de substituir l'aleshores ministre de Justícia, Enrique Múgica, amb qui no feia massa dies havia protagonitzat un frec a frec, quan aquell estava capficat a fer una gracieta sobre les dones i el seu destí entre les olles. Però a Cristina Alberdi li ha sortit un opositor de pes: Felipe González sembla que vol **Francisco Tomás y Valiente**, independent i ex-president del Tribunal Constitucional, que li va donar suport amb el seu prestigi durant la campanya electoral.

La doctora en Ciències Polítiques i Directora General d'Habitatge i Arquitectura del MOPT, **Cristina Narbona**, també està ben situada: independent i persona còmoda per a tothom –guerristes, renovadors, banquers i constructors, un sector dels més castigats en temps de crisi– i té fama d'estar molt capacitada per al pacte. Ha estat sempre en càrrecs que no l'han cremada políticament i li deuen un favor: ha fet una gran feina per treure la llei de lloguers, que no s'ha aprovat a causa de l'avançament de les eleccions.

Altres noms que han sonat, però en menor mesura, han estat els de **Carme Alborch**, directora de l'Institut Valencià d'Art Modern (IVAM), com a possible candidata a substituir Jordi Solé Tura en Cultura. Si sorgissin nous ministeris, com el Ministeri de les Grans Ciutats –a petició de l'alcalde de Barcelona Pasqual Maragall–; el Ministeri de Drets Humans i Ajuda Humanitària –en substitució de la Secretaria d'Estat de Cooperació–, per al qual la diputada socialista **Anna Balletbó**, secretària general de la Fundació Internacional Olof Palme (FIOP) i Assessora per a la Reforma de les Nacions Unides, seria una possible candidata; o el Ministeri d'Ecologia i Medi Ambient, que González ja té al cap, s'eixamplarien les possibilitats.

En qualsevol cas, pertoca a Felipe la formació del nou govern. I, segons fonts socialistes, tot està obert a qualsevol sorpresa. Les cartes no estan, encara, destapades, però l'únic que juga amb màniga és el president.

Joan Marí

El peatge de ser dona

Amb Pilar Miró, s'hi acarnissaren perquè era dona". Són paraules de Mercè Sala, presidenta de Renfe, en una referència a l'acusació de malversació de cabals públics (8.511.457 pessetes del pressupost de RTVE, quan era directora de l'ens públic), càrrec del qual fou absoluta. Ella va dir que havia estat una venjança. Però, encara que la *vox populi* deia "Guerra, Guerra...", mai no va pronunciar el nom del venjador. Només, alguns anys després, va dir: "Em dol que ningú no ho recordi. És com si no hagués existit una dimissió, un procés i un resultat favorable en aquest procés. Em sap greu no haver quedat com l'excepció que realment he estat".

Quan Marcè Sala va arribar a Madrid, a presidir la Renfe, va "baixar a l'arena": conduïa, tres dies la setmana, el tren de rodalia de Príncep Pío fins a Chamartín. Quan Sala baixava del "tren de la presidenta", o hi pujava, treballadors i usuaris reien plegats i deien que conduïa malament. La seva actitud va ser criticada fins i tot per la Secretaria de la Dona de CC OO, que la va acusar de "fer demagògia" de la condició de dona. Resposta: "Es normal que els usuaris es queixin; però algunes de les crítiques eren perquè sóc dona; si hagués estat un home ningú no hauria dit res". De fet, presidents de Renfe anteriors –Julián García Valverde, Leopoldo Calvo Sotelo o Ignacio Bayón– també havien conduït trens i ningú no havia bufat ni mitja paraula.

A la primera dona que ha entrat a formar part d'un govern de la Generalitat de Catalunya, Maria Eugènia Cuenca, actual consellera de Governació, també li recordaven la seva condició de dona: Aleix Vidal-Quadras, president del PP a Catalunya, li feia, en un article publicat a *La Vanguardia*, aquesta crítica afegida: "En qualsevol cas, i en la línia d'amable col·laboració (...), em permeto l'atreviment de recomanar-li que d'ara endavant abandoni disciplines tan àrides i enganyoses com l'estadística, que només li proporcionaran disgustos, i es centri en les següents activitats: (...) d) anar a la perruqueria. (...) li permetrà disposar de temps i assossec sota

M. Eugènia Cuenca és la primera dona que va entrar a formar part d'un govern de la Generalitat de Catalunya.

ARXIU

l'eixugacabells per a fullejar un parell de llibres d'agradable esbargiment..."

Rosa Conde i Matilde Fernández, ministres Portaveu del Govern i d'Afers Socials, respectivament, també han estat en el punt de mira. La primera aguanta bé tota mena de crítiques, "perquè faig sempre, amb més o menys fortuna en l'expressió, allò que crec que he de fer i aquesta és la meua seguretat". Considerada, contra la seva voluntat, el personatge més *naïf* del govern, creu "que les crítiques que rebem les dones que ens dediquem a la política tenen molt a veure, a vegades, amb els nostres valors personals, la nostra presència física, i ens agradaria que la crítica fos estrictament política. El que em preocupa més és que pel fet de ser dona necessito una hora més de feina; quan em llevo sé que he de dedicar-me més temps del que es dedica un home."

"Ministeri de les Noies", "Ministeri de Retalls", "Vilacalces"... són qualificatius que ha hagut de sentir Matilde Fernández sobre el Ministeri que dirigeix. La rèplica és contundent: "En aquest món, quan arribes a llocs de responsabilitat –i ho dic per experiència pròpia en un Consell de Ministres–, t'adones que la mesa de reunions és feta per homes, per valors d'homes i per valors una mica antics."

L'eurodiputada, ex-presidenta del Parlament Europeu i ex-ministra del govern francès, Simone Veil, escrivia no fa gaire temps sobre la duresa amb què són jutjades les dones en el poder: "Són crítiques que, en alguns casos, arriben a la humiliació".

J. M.